

tohtona seljačka kultura, koja uslijed ekonomskog osiromašenja seljaka nije mogla biti nadomještena zapadno-evropskom civilizacijom. Umjesto da sve napore ulože u ekonomsko pridizanje seljaštva, privilegirana manjina intelektualaca i činovnika, koja je imala vlast u rukama, išla je uglavnom za tim, da za sebe osigura unosne položaje u činovničkoj hierarhiji, dok je ekonomski život zemlje u mnogom žrtvovan interesima Madžara. Toliko je bilo malo shvaćanja kod te skupine za interese najširih narodnih slojeva, da kad su im predstavnici ondašnje liberalne Madžarske (Deak) prigodom sklapanja Ugarsko-Hrvatske Nagodbe predlagali financijalnu autonomiju za Hrvatsku, ovi su to odbili s motivacijom, da oni ne će »odium utjerivanja poreza na sebe preuzeti«. ¹²⁾

Kod takovog shvaćanja nije nikakovo čudo, da tek početkom dvadesetog vijeka dolaze u Hrvatskoj do jačeg izražaja težnje za ekonomskom samostalnošću. U vezi s tim dobro je napomenuti, da širokim narodnim slojevima nije dana nikakova mogućnost da sudjeluju i da utječu na politički život Hrvatske, jer je sve do početka dvadesetog vijeka pravo glasa bilo ograničeno visokim poreskim cenzusom, pa je uslijed toga svega 1% stanovnika u Hrvatskoj sudjelovao u političkom životu. ¹³⁾

Kada je uslijed izmijenjenih prilika pravo glasa postalo opće, pa uslijed toga seljaštvo, radništvo i malo građanstvo došlo do sve većeg političkog utjecaja, privilegirani građanski slojevi počeli su širiti

¹²⁾ Uporedi J. Horvat, op. cit.

¹³⁾ Ibid.